

VEDTAK I ELKLAGENEMNDA 8. april 2019

Sak: 18-316

Klage vedrørende installasjon av AMS-måler - stenging

Parter: Tommy Karlsen – Ymber AS

Vedtak: Klager gis ikke medhold.

Elklagenemndas sammensetning:

Ragnar Lindefjeld, leder
Anne Sofie Faye-Lund, Forbrukerrådet
Thomas Iversen, Forbrukerrådet
Jon Aadland, Energi Norge
Lars Lima, Energi Norge

Sak reg.nr: 18-316

Klage vedrørende installasjon av AMS-måler

Parter: Tommy Karlsen – Ymber AS

Saken gjaldt uenighet om installasjon av AMS-måler. Klager avviste at det var stengegrunnlag. Klager krevde å beholde den gamle måleren. Klager anførte at de ikke har nektet Ymber AS tilgang til måleutstyret. Klager anførte at de ikke har misligholdt noen avtale eller unnlatt å betale regninger. Ymber AS anførte at måleren må byttes for å tilfredsstill de nye kravene til AMS-måler, samt for å unngå at Ymber AS skal ha to innsamlingssystem. Ymber AS hevdet at vilkårene for stenging var oppfylt. Ymber AS avviste klagers krav. Klager ble enstemmig ikke gitt medhold.

Ved e-post av 08.05.18 ble saken brakt inn for Elklagenemnda. Ymber AS har i brev av 03.07.18 uttalt seg i saken. Ymber AS benytter Energi Norges standardkontrakter.

Saken gjelder uenighet om installasjon av AMS-måler.

Regelverk: Standard nettleieavtale §§ 7 og 5-1. Standard Tilknytningsvilkår § 2-4. Forskrift 301 § 4-1. Grunnloven §§ 102, 112 og 113.

Historikk:

29.11.10 – Installasjon av 2VK måler.

07.04.17 – Utstedt SMS med forslag til tidspunkt for målerbytte.

03.05.17 – Utstedt SMS med forslag til tidspunkt for målerbytte.

12.03.18 – Utstedt brev om bytte av strømmåler.

19.03.18 – Utstedt brev om bytte av strømmåler.

23.04.18 – Utstedt brev med varsel om frakobling.

Krav: Klager avviser at det er stengegrunnlag. Klager krever å beholde den gamle måleren.

Partenes anførsler:

Klager reagerer på Ymbers avgjørelse om at vilkår for stenging av strøm er oppfylt.

Klager bestrider at vilkårene er oppfylt og hevder at det ikke foreligger vesentlig kontraktsbrudd. Klager hevder at stenging ikke er rettmessig.

Klager påpeker at de ikke har nektet Ymber tilgang til måleutstyret. Klager mener at det er alvorlig at Ymber truer med frakobling av strøm dersom de ikke gir tilgang til målerbytte.

Klager sier til at de ikke har misligholdt noen avtale eller unnlatt å betale regninger.

Klager ønsker å reservere seg mot AMS måler grunnet helseplager etter installasjon av AMS måler på deres hytte. Klager viser til Grunnlovens §§ 102, 112 og 113.

Klager viser til Forskrift 301 § 4-1 og hevder at Ymber ikke har noe grunnlag til å installere AMS-måler i deres bolig. Klager krever å beholde den gamle måleren.

Klager anfører at det bør mindreårig i boligen og at frakobling av strøm kan føre til fare for liv, helse og/eller betydelig tingskade.

Ymber AS (Ymber) viser til at det ble installert en 2VK måler hos klager den 29.11.10. Ymber anfører at denne må byttes for å tilfredsstille de nye kravene til AMS måler, samt for å unngå at Ymber skal ha to innsamlingssystem. Ymber anfører at de har en plikt til å bytte til ny AMS måler hos alle kundene, men at det kan være med eller uten kommunikasjonsmodul.

Ymber anfører at klager allerede har en digital fjernavlest strømmåler som kommuniserer via radio.

Ymber viser til at det er utstedt flere SMS samt brev med forslag til tidspunkt for målerbytte. Ymber anfører at de har vært i dialog med klager i over 1 år og avviser klagers anførsel om at de har truet med stenging umiddelbart.

Ymber viser til Standard Tilknytningsvilkår § 2-4 og anfører at det er brudd på forutsetningene om å være tilknyttet distribusjonsnettet siden klager nekter Ymber å bytte måler.

Ymber viser til Standard Nettleieavtale § 5-1 og anfører at Ymber har ansvaret for installasjon/drift/kontroll av måleren. Ymber mener at det er de som bestemmer at det må installeres ny AMS måler med/uten kommunikasjonsmodul for å oppfylle kravene i forskriften fra NVE.

Ymber viser til Standard Nettleieavtale § 7 og hevder at vilkårene for stenging er oppfylt og at det foreligger et vesentlig kontraktsbrudd. Ymber peker på at stenging er den eneste sanksjonsmuligheten Ymber har for å installere AMS måler hos klager.

Ymber viser til klagers anførsel om at frakobling kan føre til fare for liv, helse og/eller betydelig tingskade og påpeker at det ikke foreligger dokumentasjon på dette.

Ymber avviser klagers krav. Ymber hevder at de har plikt til å installere ny AMS måler med/uten kommunikasjonsmodul.

Nemnda ser slik på saken:

Saken gjelder uenighet om installasjon av AMS-måler.

Nemnda skal innledningsvis sammenfatte det faktum nemnda baserer sin avgjørelse på.

Kunden har siden 2010 hatt en strømmåler av typen Kamstrup på sin bopel. Måleren har en innebygget kommunikasjonsenhet som kommuniserer med nettselskapet via radiobølge, og har mange av de samme egenskaper som en moderne AMS-måler.

I 2018 ønsket nettselskapet å bytte eksisterende måler med en ny og fullverdig AMS – måler. Kunden motsatte seg et slikt bytte, og viste til at de hadde fått tilsvarende måler installert på sin fritidsbolig, og at den hadde medført helseplager. Kunden har også vist til at et bytte vil krenke deres privatliv, og er bekymret for personvernet. Kunden ønsker å beholde sin nåværende måler. Kunden har imidlertid ikke konkretisert, og heller ikke dokumentert, noen helseplager.

Nettselskapet har i dialogen med kunden tatt som utgangspunkt at de har både rett og plikt til å installere ny måler hos kunden, og de har vist til at ett alternativ vil kunne bli stenging av strømmen dersom en løsning ikke kommer på plass. Selskapet har imidlertid skissert flere alternativer til den vanlige AMS-måleren med kommunikasjon via radiobølger. Av disse vil nemnda peke på to, som har betydning for nemndas vurdering.

Det første alternativet var at kunden får en AMS-måler som kommuniserer via GSM, altså tilsvarende en normal mobiltelefon, som kunden allerede har. Det andre var å få installert en AMS-måler uten kommunikasjonsenhet overhodet. Nettselskapet har i sin dialog med kunden, etter nemndas syn, strukket seg langt for å informere kunden om saken, og for å komme kundens bekymringer i møte.

Nemnda skal så gå over til å redegjøre kort for den rettslige bakgrunn for avgjørelsen. Etter «Forskrift om kraftomsetning og netttjenester» § 4-1 har nettselskapet en lovforankret plikt til å installere AMS-målere, og det er forbundet med sanksjoner for nettselskapet å ikke oppfylle plikten. Installasjon kan imidlertid på visse vilkår unnlates, og det er NVE som i henhold til forskriften har kompetanse til å avgjøre tvister samt å gi dispensasjon. Nemnda har ikke en slik adgang, og tar heller ikke stilling til vilkårene i forskriftens § 4-1 i dette vedtaket.

Overfor kunden kommer dette til uttrykk i nettleieavtalen § 5-1, der det fremgår at nettselskapet bestemmer hvilket måleutstyr som skal tas i bruk. Kunden kan ikke fritt velge å ta imot nytt utstyr eller la være. Situasjonen der en kunde nekter å installere det utstyr nettselskapet har bestemt er ikke regulert direkte i § 5-1.

I saken her har nettselskapet varslet at kundens nektelse av å bytte måler vil kunne resultere i stenging av strømtilførselen til kunden. Kunden har motsatt seg stenging, og anført at vilkårene for stenging ikke er oppfylt. Nemnda skal i det følgende vurdere om vilkårene er til stede. Vilkaene for stenging fremkommer i nettleieavtalens § 7-1.

Bestemmelsen er i all hovedsak sammenfallende med forbrukerkjøpsloven § 48a. Forbrukerkjøpsloven er ufravikelig i forbrukerforhold, og nemnda vil derfor ta utgangspunkt i den ved den konkrete vurderingen av klagen. Bestemmelsen lyder:

Nettselskapet kan avbryte (stenge) overføringen av elektrisk energi dersom det foreligger vesentlig kontraktsbrudd fra forbrukerens side i en avtale som nevnt i § 2 første ledd bokstav d. Stenging kan likevel ikke skje hvis

- a) det er fare for liv, helse eller betydelig tingskade, eller
- b) forbrukeren har innsigelser mot grunnlaget for stengingen, som ikke er åpenbart grunnløse

Det første vilkåret er at det foreligger vesentlig kontraktsbrudd fra kundens side. Typisk vil et slikt vilkår være forbundet med en heving av kontrakten, og vilkåret forstås gjerne på den måten at det må foreligge et markant avvik fra riktig oppfyllelse for at kontraktsbruddet er vesentlig.

I forbrukeravtaler om kraftleveranser retter bestemmelsen seg i hovedsak mot betalingsmislighold fra kundens side, og sanksjonen er ment å være midlertidig. Bestemmelsen har karakter av en form for inndrivelsesmekanisme.

Det følger imidlertid også direkte av ordlyden at det ikke kun er betalingsmislighold som kan anses vesentlig, og danne grunnlag for stenging. Dette fremgår også av forarbeidene.

I tillegg til å betale for strømmen vil en annen viktig forpliktelse som påhviler kunden være å rette seg etter lovlige tiltak nettselskapet gjennomfører. Typisk vil dette kunne være å gi adgang til installasjon, inspeksjon, utskiftning mv, av utstyr. En nektelse av for eksempel tilgang til målepunkt vil klart nok utgjøre kontraktsbrudd.

Hvorvidt slike kontraktsbrudd er «vesentlige» må bero på de konkrete omstendigheter, samt på en interesseavveining mellom de kryssende hensyn som gjør seg gjeldende.

I denne saken har nettselskapet en klar interesse i å gjennomføre byttet. Primært gjelder interessen å overholde lovpålagte plikter, jf. over. Hensynet til enhetlig og rasjonell drift spiller også inn.

En kunde vil som et utgangspunkt ikke ha en legitim interesse i å nekte målerbytte. Dette gjelder imidlertid ikke unntaksfritt, og det reflekteres også i unntakshjemlene som vist over. En nektelse av å bytte til AMS-måler kan for kunden i hovedsak tenkes begrunnet i to interesser. Det ene er frykt for helsefare, av fysisk eller psykisk art, ved stråling fra målerens kommunikasjonsenhet. Det andre er bekymring for personvern og privatliv, begrunnet i de data måleren registrerer og sender inn til nettselskapet.

I denne saken foreligger det imidlertid ingen slike hensyn slik nemnda ser det, all den stund nettselskapet har tilbudt å installere en AMS-måler uten kommunikasjonsenhet. Kontraktsbruddet er da ikke forankret i noen beskyttelsesverdig interesse, og det er forsettlig. På den annen side er nettselskapets interesse legitim og klar. På denne bakgrunn finner nemnda at nektelsen av å installere ny måler er et vesentlig kontraktsbrudd.

Det er imidlertid ikke tilstrekkelig at det foreligger vesentlig kontraktsbrudd. Stenging kan ikke under noen omstendighet foretas dersom ett av de to alternative tilleggsvilkår i bokstav a og b er oppfylt.

I relasjon til vilkåret i bokstav a er det nemndas oppfatning at kunden ikke har påvist noen fare for liv, helse eller tingsskade. Når det gjelder kundens innsigelser knyttet til helse, må de plager som påberopes, slik nemnda ser det, være forankret i noe mer enn kundens egen påstand. Som en forutsetning for at unntak skal kunne gis i slike tilfeller, må helseplagene være vurdert av helsepersonell og funnet reelle. Dokumentasjon må fremlegges. Kunden har valgt å fastholde at egen vurdering er tilstrekkelig. Det er nemnda ikke enig i.

Når det gjelder bokstav b, følger det av ordlyden at det skal mye til for at vilkåret «åpenbart grunnløst» er oppfylt, hvilket har sammenheng med at stenging er svært inngripende. Imidlertid finner nemnda at i denne saken er innsigelsene fra kunden åpenbart grunnløse. Nemnda viser igjen til at den løsning som er tilbudt av selskapet, AMS-måler uten kommunikasjonsenhet, i realiteten vil imøtekomme alle klagerens innsigelser knyttet til stråling og personvern, og at det de innsigelser som da gjenstår ikke er forankret i forhold som kan tillegges vekt i en rettslig vurdering. Stenging er i en slik situasjon, hvor det foreligger vesentlig kontraktsbrudd fra kundens side som hindrer nettselskapet å utføre de oppgaver myndighetene har tillagt nettselskapet, det virkemiddelet selskapet har for å få tilgang for å installer ny måler, og et annet resultat vil i realiteten medføre at målerbytte blir valgfritt.

Dersom klager ikke gir nettselskapet tilgang for montering av nettselskapets valgte måler, kan nettselskapet foreta stengning av strømmen hos kunden innenfor rammene av forbrukerkjøpsloven § 48 a annet ledd, jf. nettleieavtalen § 7-2.

Nemndas konklusjon er at klager ikke gis medhold.

Uttalelsen er enstemmig.

VEDTAK

Klager gis ikke medhold.

Oslo, 8. april 2019

Anne Sofie Faye-Lund
sign.

Ragnar Lindefjeld
sign.

Thomas Iversen
sign.

Jon Aadland
sign.

Lars Lima
sign.

Elklagenemndas vedtak er rådgivende.